

studeni 2023.

Primjena Povelje EU-a o temeljnim pravima u Hrvatskoj – stanje

---

REPUBLIKA HRVATSKA
Pučka pravobraniteljica

Iceland
Liechtenstein
Norway grants

Norway grants

I. Uvod	2
II. Primjena Povelje izvan sudova	2
2.1. Opći trendovi u primjeni Povelje izvan sudova	2
2.2 Primjeri primjene Povelje EU-a izvan sudova u Hrvatskoj	3
2.2.1 Zakon o elektroničkim komunikacijama (2022.) – osiguravanje usklađenosti na razini EU-a i zaštite temeljnih prava	3
2.2.2 Nacionalni plan zaštite i promicanja ljudskih prava i suzbijanja diskriminacije za razdoblje do 2027. godine i popratni akcijski planovi	4
2.2.3 Koordinacija kontaktnih točaka za Povelju (2022.) – promicanje svijesti o Povelji i njezine primjene	5
Praksa NILJP-a: Analiza pučke pravobraniteljice o prizivu savjesti (2022.)	5
2.2.4 Agencija za zaštitu osobnih podataka – vodič o pravima ispitanika	6
2.3 Pregled zakonodavnih prijedloga u kojima je primijenjena Povelja EU-a o temeljnim pravima ili se na nju upućuje	7
III. Povelja i sudovi	15
3.1. USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE – U-I-60/1991 i dr.	15
3.2. USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE – U-III-1095/2014 iz 2017.	16
3.3. USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE – U-III-208/2018 iz 2018.	17
3.4. USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE – U-I-2911/2017 u 2019. godini	18
3.5. USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE – U-I-503/2018 iz 2020.	18
3.6. USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE – U-III/3917/2021	19
3.7. USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE – U-I-1039/2021, U-I-1620/2021	19
3.8. USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE – U-III-5963/2020	20
3.9. USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE – U-I/5695/2014	21
3.10. VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE – II-8 Kr 3/17-4	22
3.11. VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE – br. I Kž 464/2018-4 iz 2018.	22
3.12. Vrhovni sud Republike Hrvatske – I Kž 528/2019-16 iz 2020.	23
3.13. ŽUPANIJSKI SUD U ZAGREBU – Gž Ovr – 532/2021-2	24
3.14. Visoki upravni sud Republike Hrvatske – Usž 3388/2021-2	24
IV. Buduća potencijalna uloga i dodana vrijednost Povelje u jačanju stanja temeljnih prava na nacionalnoj razini	25
Naznake mogućih budućih poboljšanja u široj primjeni Povelje	25

I. UVOD

Ustavom Republike Hrvatske priznaje se da je ostvarivanje prava koja proizlaze iz pravne stečevine Europske unije jednako ostvarivanju prava koja proizlaze iz hrvatskog prava. Osim toga, propisuje se da se svi pravni akti i odluke koje je Republika Hrvatska prihvatila u institucijama Europske unije primjenjuju u Republici Hrvatskoj u skladu s pravnom stečevinom Europske unije. Hrvatski sudovi definirani su kao sudovi koji Ustavom štite subjektivna prava na temelju pravne stečevine Europske unije, dok vladine agencije, tijela lokalne i područne (regionalne) samouprave te pravne osobe s javnim ovlastima izravno primjenjuju pravo Europske unije.

Stoga ne iznenađuje da je hrvatski Ustavni sud izravno primijenio Povelju. Povelja je primijenjena u ograničenom broju predmeta, uglavnom u vezi s migracijama ili azilom, ali njezina je primjena u porastu. Povelju primjenjuju i nacionalni suci, zastupnici u parlamentu, vladini dužnosnici i civilno društvo, ali njezina je primjena dosad bila ograničena.

II. PRIMJENA POVELJE IZVAN SUDOVA

Osnovna studija obuhvaća niz ključnih područja, uključujući zakonodavni postupak, ulogu kontaktnih točaka za Povelju, primjere primjene Povelje u upravi i izvršavanju zakonodavstva, osposobljavanje pravosudnih dužnosnika i javnih službenika, inicijative za podizanje svijesti te uključenost organizacija civilnog društva i akademske zajednice. To je omogućilo utvrđivanje trendova, obrazaca i promjena u načinu na koji se Povelja primjenjuje izvan sudova, čime je stečen uvid u kontekst primjene Povelje u Hrvatskoj, koji je u razvoju.

2.1. OPĆI TRENDVI U PRIMJENI POVELJE IZVAN SUDOVA

Iako je Povelja o temeljnim pravima pravno obvezujući dokument za Hrvatsku od pristupanja EU-u 2013., upotrebljavala se u ograničenoj mjeri, a razina svijesti o njoj prilično je niska. Međutim, taj se trend polako počeo mijenjati te se čini da se u Hrvatskoj primjena Povelje EU-a o temeljnim pravima od 2017. do 2022. u pravnim i političkim sustavima povećava.

Tijekom analize podataka o primjeni Povelje EU-a u Hrvatskoj postaje očito da je došlo i do pozitivnih i zabrinjavajućih promjena.

S pozitivne strane, očito je da je Hrvatska uložila napore u uključivanje Povelje u različite aspekte upravljanja i uprave. **Uspostava kontaktnih točaka za Povelju**, na primjer, odražava predanost promicanju svijesti o temeljnim pravima i njihove primjene. Nadalje, u uvodnim poglavljima Nacionalnog plana zaštite i promicanja ljudskih prava i suzbijanja diskriminacije za razdoblje do 2027. godine upućuje se na Povelju Europske unije o temeljnim pravima. Osim toga, Akcijski plan za ljudska prava uključuje posebne mjere u vezi s Poveljom, kao što su podizanje svijesti o primjeni Povelje o temeljnim pravima i povećanje sposobnosti djelatnika

koji rade s fondovima EU-a u pogledu te Povelje. Postoje i primjeri primjene Povelje u zakonodavnim postupcima.

Međutim, strožom analizom otkriveno je nekoliko problematičnih aspekata. Kao prvo, relativno ograničen broj primjera navedenih u osnovnoj studiji upućuje na to da je primjena Povelje izvan sudova u Hrvatskoj možda i dalje sporadična ili se obavlja *ad hoc*. Zbog toga se postavljaju pitanja o sustavnoj primjeni Povelje u različitim područjima javne politike.

Nadalje, iako postoje slučajevi u kojima je Povelja navedena u zakonodavnim postupcima, učinak i djelotvornost tih upućivanja nisu uvijek jasni. Važno je provjeriti primjenjuje li se Povelja tek formalno ili znatno utječe na ishode u okviru javne politike i štiti temeljna prava.

Još je jedna kritična točka nedostatak konkretnih primjera primjene Povelje u okviru organizacija civilnog društva. S obzirom na njihovu ulogu nadzornika i promicatelja temeljnih prava, očekuje se aktivnija interakcija organizacija civilnog društva s Poveljom.

Zaključno, iako postoje pozitivni znakovi integracije Povelje u upravne i zakonodavne postupke u Hrvatskoj, i dalje postoje izazovi u pogledu dosljednosti, djelotvornosti i šireg angažmana civilnog društva. Ti problemi naglašavaju potrebu za stalnim naporima u kontekstu podizanja svijesti o primjeni Povelje EU-a o temeljnim pravima na nacionalnoj razini u Hrvatskoj.

2.2 PRIMJERI PRIMJENE POVELJE EU-A IZVAN SUDOVA U HRVATSKOJ

2.2.1 ZAKON O ELEKTRONIČKIM KOMUNIKACIJAMA (2022.) – OSIGURAVANJE USKLAĐENOSTI NA RAZINI EU-A I ZAŠTITE TEMELJNIH PRAVA

- **Kontekst:** Hrvatska je 2022. donijela novi [Zakon o elektroničkim komunikacijama](#), Narodne novine 76/2022, što je imalo znatne posljedice za telekomunikacijski sektor i zaštitu temeljnih prava.
- **Ključne zakonodavne pojedinosti:** donesen je Zakon o elektroničkim komunikacijama, a Povelja je bila relevantna u odnosu na članak 7. predloženog Zakona. Povelja je primijenjena u članku 7. predloženog Zakona, prenoseći tako u zakonodavstvo Direktivu (EU) 2018/1972 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018., kojom se uspostavlja Europski zakonik elektroničkih komunikacija, točnije prenoseći članak 100. stavak 1. te Direktive. U prijedlogu Zakona navedeno je i da članak 100. stavak 2. Direktive nije prenesen jer „primjena Povelje i načela proporcionalnosti u ograničavanju prava ne bi trebala biti propisana posebnim zakonima jer je Povelja dio prava Republike Hrvatske i njezine su odredbe izravno primjenjive, a načelo proporcionalnosti u ograničavanju utvrđenih prava sastavni je dio uspostavljene prakse Ustavnog suda Republike Hrvatske.”

- **Ključna uloga Povelje:** članak 7. donesenog Zakona o elektroničkim komunikacijama odnosi se na nacionalno regulatorno tijelo te se u njemu utvrđuje kako slijedi: Hrvatska regulatorna agencija za mrežne djelatnosti nacionalno je regulatorno tijelo za obavljanje regulatornih i drugih zadaća u okviru područja primjene i nadležnosti propisanih ovim Zakonom. Pri obavljanju propisanih regulatornih zadaća Agencija poduzima određene mjere za postizanje ciljeva, uključujući, među ostalim: (...) promicanjem interesa građana osiguravanjem povezivosti i dostupnosti te upotrebe mreža velikog kapaciteta, uključujući fiksne, mobilne i bežične mreže, kao i elektroničkih komunikacijskih usluga, pružanjem najvećih mogućih prednosti u odnosu na izbor cijene i kvalitete na temelju djelotvornog tržišnog natjecanja, održavanjem sigurnosti mreža i usluga, osiguravanjem visoke i zajedničke razine zaštite krajnjih korisnika, posebno u pogledu cjenovne pristupačnosti, poticanjem pružanja jasnih informacija, posebno u pogledu objavljivanja i transparentnosti cijena i uvjeta upotrebe elektroničkih komunikacijskih usluga te pružanja usporedivih informacija krajnjim korisnicima od strane operatora, odgovaranjem na potrebe posebnih društvenih skupina, posebno krajnjih korisnika s invaliditetom, starijih krajnjih korisnika i krajnjih korisnika s posebnim društvenim potrebama, osiguravanjem izbora i jednakog pristupa krajnjim korisnicima s invaliditetom te poduzimanjem svih mjera kako bi se krajnjim korisnicima omogućio pristup uslugama i **aplikacijama u skladu s odredbama Povelje Europske unije o temeljnim pravima i općim načelima prava Europske unije.**
- **Poveznica:** [Prijedlog zakona o elektroničkim komunikacijama, s Konačnim prijedlogom zakona](https://edoc.sabor.hr/Views/AktView.aspx?type=HTML&id=2026800)<https://edoc.sabor.hr/Views/AktView.aspx?type=HTML&id=2026800>, PZE 286, lipanj 2022.

2.2.2 NACIONALNI PLAN ZAŠTITE I PROMICANJA LJUDSKIH PRAVA I SUZBIJANJA DISKRIMINACIJE ZA RAZDOBLJE DO 2027. GODINE I POPRATNI AKCIJSKI PLANOVI

- **Kontekst:** na sjednici održanoj 30. ožujka 2023. Vlada Republike Hrvatske donijela je Odluku o donošenju Nacionalnog plana zaštite i promicanja ljudskih prava i suzbijanja diskriminacije za razdoblje do 2027. godine, Akcijskog plana zaštite i promicanja ljudskih prava za 2023. i Akcijskog plana suzbijanja diskriminacije za 2023.
- **Cilj inicijative:** svrha je Nacionalnog plana zaštite i promicanja ljudskih prava i suzbijanja diskriminacije za razdoblje do 2027. godine osigurati usklađeno djelovanje tijela državne uprave u području zaštite ljudskih prava i suzbijanja diskriminacije, dopuniti postojeću sektorsku politiku i podići razinu znanja i svijesti o ljudskim pravima i ravnopravnosti kako bi svi građani mogli ostvarivati svoja prava zajamčena Ustavom Republike Hrvatske i međunarodnim ugovorima o zaštiti ljudskih prava i suzbijanju diskriminacije.
- **Učinak i rezultati s obzirom na Povelju:** Nacionalni plan upućuje na Povelju Europske unije o temeljnim pravima u analizama stanja u kontekstu zaštite i promicanja ljudskih

prava. Uključuje i poseban cilj „Podizanje svijesti i informiranje o primjeni međunarodnih instrumenata za zaštitu ljudskih prava s posebnim naglaskom na Povelji EU-a”, čija će provedba biti dodatno utvrđena popratnim akcijskim planom. Osim toga, Akcijski plan za ljudska prava uključuje posebne mjere u vezi s Poveljom, kao što su podizanje svijesti o primjeni Povelje o temeljnim pravima i povećanje sposobnosti djelatnika koji rade s fondovima EU-a u pogledu te Povelje.

- **Poveznica:** dokumentima se može pristupiti na sljedećoj internetskoj stranici: <https://ljudskaprava.gov.hr/nacionalni-plan-zastite-i-promicanja-ljudskih-prava-i-suzbijanja-diskriminacije-za-razdoblje-do-2027-godine/989>

2.2.3 KOORDINACIJA KONTAKTNIH TOČAKA ZA POVELJU (2022.) – PROMICANJE SVIJESTI O POVELJI I NJEZINE PRIMJENE

- **Kontekst:** Hrvatska je 2022. napravila korak naprijed u promicanju primjene Povelje EU-a o temeljnim pravima i svijesti o njoj uspostavom namjenske kontaktne točke za Povelju.
- **Cilj inicijative:** Vlada Republike Hrvatske imenovala je Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina kontaktnom točkom za Povelju. Mandat kontaktne točke uključuje koordinaciju i olakšavanje razmjene informacija i najbolje prakse povezanih s Poveljom među tijelima državne uprave, institucijama pučkog pravobranitelja i nevladinim organizacijama. Osim toga, kontaktna točka zadužena je za organizaciju aktivnosti usmjerenih na promicanje primjene Povelje i svijesti o njoj u različitim sektorima u Hrvatskoj. Iako je kontaktna točka za Povelju organizirala sastanak s relevantnim dionicima, uključujući organizacije civilnog društva, to je bio samo jedan sastanak. Nadalje, kontaktna je točka 2022. organizirala javnu raspravu o primjeni Povelje povodom obilježavanja Dana ljudskih prava. Panel je nazvan „Povelja Europske unije o temeljnim pravima – mogućnosti primjene u nacionalnom kontekstu”. Među članovima panela bili su predstavnici državnih tijela, akademske zajednice, institucije pučkog pravobranitelja i organizacija civilnog društva. Međutim, ta inicijativa nije se nastavila u nadolazećem razdoblju.
- **Učinak i rezultati:** ova inicijativa pokazuje predanost podizanju svijesti o Povelji i poboljšanju praktične primjene na nacionalnoj razini. Uspostavljanjem kontaktne točke prepoznaje se važnost poticanja suradnje među različitim dionicima kako bi se osigurala učinkovita integracija načela Povelje u javnu politiku i praksu čak i izvan domene pravosuđa. Uspostava kontaktne točke za Povelju proaktivan je pristup tijela javne uprave i organizacija civilnog društva podizanju svijesti o pravima iz Povelje.

- **Kontekst:** pučka pravobraniteljica bavila se 2022. spornim pitanjem priziva savjesti, posebno u kontekstu rasprava o zdravstvenoj zaštiti koje se odnose na reproduktivna prava (odnosno pobačaj).
- **Cilj analize:** analizom se nastojalo pojasniti pravni okvir priziva savjesti, uključujući Povelju EU-a o temeljnim pravima.
- **Ključni dijelovi analize:** Poveljom EU-a o temeljnim pravima, konkretno njezinim člankom 10., štiti se pravo na slobodu mišljenja, savjesti i vjeroispovijesti. To uključuje pravo na priziv savjesti, no Poveljom se reguliranje tog prava prepušta diskrecijskoj ovlasti pojedinačnih država članica. U analizi je naglašena potreba da se pravo na priziv savjesti uravnoteži s pravom na zdravstvenu zaštitu, kako je zajamčeno člankom 35. Povelje, što je vrlo važno. Ta je ravnoteža ključna kako bi se osigurala djelotvorna zaštita obaju prava. U analizi je naglašeno da bi tumačenja prava EU-a trebala biti usklađena sa sudskom praksom Europskog suda za ljudska prava i Suda Europske unije, čime se naglašava važnost dosljednosti prava EU-a u poštovanju temeljnih prava.
- **Učinak i rezultati:** ova praksa nacionalne institucije za ljudska prava služi kao primjer načina na koji Povelja EU-a o temeljnim pravima može usmjeravati i informirati složene rasprave o pitanjima temeljnih prava. Analize su pridonijele sveobuhvatnijoj i dobro informiranoj javnoj raspravi u Hrvatskoj.
- **Poveznica:** pučka pravobraniteljica Republike Hrvatske, [Analiza: Priziv savjesti – pravni izvori i norme](#), lipanj 2022.

2.2.4 AGENCIJA ZA ZAŠTITU OSOBNIH PODATAKA – VODIČ O PRAVIMA ISPITANIKA

- **Kontekst:** Agencija za zaštitu osobnih podataka objavila je 2021. vodič o pravima ispitanika.
- **Ciljevi vodiča:** ovaj vodič pokazuje da tijela za zaštitu podataka mogu imati ulogu u podizanju svijesti o relevantnim aspektima Povelje, u ovom konkretnom kontekstu zaštite podataka.
- **Ključni dijelovi:** u vodiču su predstavljena prava ispitanika prema Općoj uredbi o zaštiti podataka (Uredba (EU) 2016/679) i Povelji kako bi se građanima pomoglo da razumiju prava koja imaju kao ispitanici. On obuhvaća i dostupne mehanizme za sigurnu i povjerljivu obradu podataka.
- **Poveznica:** [Vodič](#)

2.3 PREGLED ZAKONODAVNIH PRIJEDLOGA U KOJIMA JE PRIMIJENJENA POVELJA EU-A O TEMELJNIM PRAVIMA ILI SE NA NJU UPUĆUJE

Naslov zakonodavne inicijative	Opis primjene Povelje
Prijedlog Zakona o reviziji	<p>Prijedlog Zakona o reviziji kritiziran je tijekom javnog savjetovanja zbog izricanja strogih i nerazmjernih novčanih kazni revizorskim društvima za moguća kršenja. Vlada je, kao predlagatelj prijedloga zakona, prihvatila primjedbu Irene Dobrović da predložene sankcije nisu u skladu s praksom drugih država članica EU-a. Stoga se Zakonom o reviziji ne bi poštovala temeljna prava utvrđena u Povelji. Ta je primjedba uzeta u obzir te su izmijenjene odredbe o određivanju novčanih kazni.</p> <p>„(...) U svakom slučaju, države članice primjenjuju iste kriterije pri određivanju sankcija koje treba izreći. Takvim se prijedlogom ne poštuju temeljna prava utvrđena u Povelji Europske unije o temeljnim pravima (...)”</p>
Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti	<p>U prijedlogu se predlaže da cijepljenje protiv zaraznih bolesti u određenim zakonski definiranim slučajevima treba biti dobrovoljno umjesto postojećeg obveznog cijepljenja. Odredbe Povelje navedene su kako bi se potkrijepila izjava skupine parlamentarnih zastupnika koji tvrde da su odredbe postojećeg zakona u suprotnosti s međunarodnim pravnim standardima i pravnim standardima EU-a. S obzirom na to, njihov se prijedlog temelji, među ostalim, na načelu poštovanja ljudskog dostojanstva zajamčenog člankom 1., pravu na osobni integritet zajamčenom člankom 3. i zabrani mučenja i nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja iz članka 4. Povelje. Vlada nije podržala tu zakonodavnu inicijativu te je objasnila da su pravo pacijenata da budu informirani, kao i načini davanja vlastitog pristanka na određene medicinske postupke, uređeni drugim zakonodavnim aktima.</p>

Naslov zakonodavne inicijative	Opis primjene Povelje
<p>Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima s državama članicama Europske unije</p>	<p>Povelja je upotrijebljena kao argument za izmjenu zakonodavstva kako bi se zajamčilo puno uživanje prava na pretpostavku nedužnosti i prava na obranu u kaznenom postupku prilikom izdavanja europskog uhidbenog naloga i europskog istražnog naloga. Svako ograničenje tih prava ograničavanjem osobne slobode i provođenjem dokaznih radnji trebalo bi biti u potpunosti u skladu sa zahtjevima utvrđenima u članku 52. Povelje s obzirom na nužnost, proporcionalnost i ciljeve koje treba ostvariti.</p> <p>Vlada Republike Hrvatske iznijela je konačni prijedlog Zakona, uključujući upućivanja na članke 48. i 52. Povelje kao potporu uvođenju novog članka 3.a Zakona koji se odnosi na načelo poštovanja temeljnih prava, a u kojem se navodi da postupci definirani ovim Zakonom ne smiju utjecati na obvezu poštovanja temeljnih prava i sloboda definiranih Poveljom.</p> <p>Na temelju prijedloga u listopadu 2017. donesen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima s državama članicama Europske unije.¹ Upućivanje na odredbe Povelje ne izlazi iz okvira europskog istražnog naloga i europskog uhidbenog naloga.</p>
<p>Zakon o usporedivosti naknada, prebacivanju računa za plaćanje i pristupu osnovnom računu</p>	<p>U tekstu zakona poziva se na Povelju: Zabrana diskriminacije, članak 21.</p> <p>(1) Kreditna institucija ne smije diskriminirati potrošača koji podnosi zahtjev za otvaranje računa za obavljanje platnog prometa i/ili korištenje računa za obavljanje platnog prometa na temelju njegova državljanstva ili mjesta boravišta ili pak po bilo kojoj drugoj osnovi iz članka</p>

¹ Hrvatska, Narodne novine 102/2017

Naslov zakonodavne inicijative	Opis primjene Povelje
	21. Povelje Europske unije o temeljnim pravima ako potrošač ima zakonito boravište u Europskoj uniji.
Konačni prijedlog zakona o tržištu kapitala, PZE 321	<p>Povelja je primijenjena u obrazloženju Konačnog prijedloga Zakona o tržištu kapitala kako bi se detaljnije objasnili članci od 75. do 79. predloženog zakona kojima se propisuju obveze investicijskog društva u pogledu upravljanja i čuvanja poslovne dokumentacije, posebno u pogledu bilježenja telefonskih poziva i elektroničke dokumentacije. Objašnjava se da je snimanje telefonskih poziva ili elektroničkih komunikacija koje se odnose na naloge klijenata u skladu s Poveljom Europske unije o temeljnim pravima i opravdano radi jačanja zaštite ulagatelja, poboljšanja nadzora tržišta i povećanja pravne sigurnosti u interesu investicijskih društava i njihovih klijenata.</p> <p>Prijedlog s obrazloženjem podnesen je Hrvatskom saboru 22. ožujka 2018. Predloženi zakon donesen je 6. srpnja 2018. i objavljen u Narodnim novinama 65/18.</p>
Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o zaštiti fizičkih osoba u vezi s obradom i razmjenom osobnih podataka u svrhe sprečavanja, istraživanja, otkrivanja ili progona	<p>Obrazloženje Prijedloga i Konačni prijedlog Zakona o zaštiti fizičkih osoba u vezi s obradom i razmjenom osobnih podataka u svrhe sprečavanja, istraživanja, otkrivanja ili progona kaznenih djela ili izvršavanja kaznenih sankcija uključuju procjenu trenutačne situacije, glavna pitanja koja se Zakonom uređuju i posljedice predloženog zakona. U uvodnom dijelu naglašava se da zaštita i privatnost osobnih podataka predstavljaju jednu od temeljnih sloboda i prava svakog pojedinca, kako je zajamčeno člankom 37. Ustava, člankom 8. stavkom 1. Povelje EU-a o temeljnim slobodama i člankom 16. stavkom 1. Ugovora o funkcioniranju EU-a, kojima se utvrđuje pravo na zaštitu osobnih podataka. Prijedlog Zakona uključuje i procjenu usklađivanja</p>

Naslov zakonodavne inicijative	Opis primjene Povelje
kaznenih djela ili izvršavanja kaznenih sankcija, PZ 350	<p>nacrta odredaba sa sekundarnim pravnim izvorima EU-a, preciznije s Direktivom (EU) 2016/680. Kad je riječ o ovlastima nadzornog tijela, u članku 47. Direktive upućuje se na odredbe Povelje, a u skladu s procjenom učinka odredbe tog članka u potpunosti su prenesene na odredbe predloženog zakona.</p> <p>Prijedlog s obrazloženjem podnesen je Hrvatskom saboru 30. svibnja 2018. Predloženi zakon donesen je 13. srpnja 2018. i objavljen u Narodnim novinama 68/18.</p>
Prijedlog zakona o potvrđivanju Konvencije Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji, s konačnim prijedlogom zakona, PZ 318	<p>Obrazloženje Prijedloga Zakona o potvrđivanju Konvencije Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji uključuje procjenu trenutačne situacije i cilj predloženog zakona. Razmatrajući predmet i postojeće relevantne propise, vlada je ocijenila uređivanje pitanja nasilja nad ženama i naglasila da je ravnopravnost muškaraca i žena temeljna vrijednost i cilj Europske unije kako je prepoznato u Ugovoru o Europskoj uniji (članci 2. i 3.) i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije (članak 8.). Dodatno je naglasila da je isto priznato i u Povelji Europske unije o temeljnim pravima (članak 23.), u kojoj se priznaje i pravo na ljudsko dostojanstvo, pravo na život i pravo na integritet osobe te zabranjuje nečovječno ili ponižavajuće postupanje, kao i svi oblici ropstva i prisilnog rada (članci od 1. do 5.). Zakon je donesen 13. travnja 2018. i objavljen u Narodnim novinama – Međunarodni ugovori 3/2018.</p>
Zakon o zaštiti neobjavljenih informacija s tržišnom vrijednosti (NN 30/18)	<p>Iznimke (*od prava dodijeljenog člankom 7. stavkom 1. prema kojem osobe u posjedu poslovne tajne imaju pravo zatražiti mjere, postupke i pravna sredstva propisana ovim zakonom kako bi se spriječilo neovlašteno pribavljanje, upotreba ili odavanje poslovne tajne i kako bi im se u tom pogledu pružila zaštita)</p> <p>Članak 8.</p>

Naslov zakonodavne inicijative	Opis primjene Povelje
	<p>Sud mora odbiti zahtjev za mjere, postupke i pravna sredstva iz članka 7. stavka 1. ovog Zakona ako se navodno pribavljanje, upotreba ili odavanje poslovne tajne obavlja u bilo kojem od sljedećih slučajeva:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. radi ostvarivanja prava na slobodu izražavanja, prava na pristup informacijama i slobode izvještavanja u skladu s Ustavom Republike Hrvatske i Poveljom Europske unije o temeljnim pravima, kao i zakonom kojim se uređuje pravo na pristup informacijama i zakonom kojim se uređuje medijsko izvještavanje, uz poštovanje slobode i pluralizma medija 2. za potrebe otkrivanja propusta, prijestupa ili nezakonitih aktivnosti, pod uvjetom da je druga ugovorna strana djelovala u svrhu zaštite javnog interesa 3. kod odavanja poslovnih tajni od strane radnika svojim predstavnicima tijekom zakonitog izvršavanja njihovih dužnosti, u skladu s posebnim propisima ili pravnom stečevinom Europske unije, pod uvjetom da je takvo otkrivanje bilo nužno za obavljanje tih dužnosti ili 4. u svrhu zaštite legitimnih interesa priznatih posebnim propisima ili pravnom stečevinom Europske unije.
<p>Prijedlog Zakona o obradi biometrijskih podataka i Konačni prijedlog Zakona o obradi biometrijskih podataka</p>	<p>Članci Povelje primijenjeni su i navedeni kako bi se naglasila sva prava koja su uzeta u obzir i koja će biti zaštićena Zakonom o obradi biometrijskih podataka. U pravnom nadzoru koji je prethodio donošenju Zakona naglašena je potreba za ujednačavanjem i jačanjem informacijskih alata EU-a i Republike Hrvatske u pogledu granične kontrole, migracija i sigurnosti te njihove povezanosti.</p> <p>Zakon se donosi kako bi se osigurala interoperabilnost informacijskih sustava u Republici Hrvatskoj i njihova interoperabilnost s informacijskim sustavima EU-a putem zajedničkog</p>

Naslov zakonodavne inicijative	Opis primjene Povelje
	<p>tehničkog rješenja za usporedbu biometrijskih uzoraka, uzimajući u obzir da će upravljanje informacijama u EU-u i Hrvatskoj biti učinkovitije i uz puno poštovanje temeljnih prava, posebno prava na zaštitu osobnih podataka. Zakonom se utvrđuju uvjeti za obradu biometrijskih podataka u informacijskim sustavima u Hrvatskoj i u s njima povezanim informacijskim sustavima EU-a.</p> <p>Među ostalim, spomenute su sljedeće odredbe Povelje te je naglašeno da će donošenje ovog Zakona doprinijeti njihovom poštovanju i provedbi: zaštita osobnih podataka (članak 8.), pravo na identitet (članak 7.), pravo na život (članak 2.), zabrana ropstva i prisilnog rada (članak 5.), pravo na azil i zaštitu u slučaju udaljavanja, protjerivanja ili izručenja (članci od 18. do 19.) itd.</p>
2020.	
Prijedlog Zakona o pravobranitelju za starije osobe, PZ 847 i PZ 944	U zakonodavnom prijedlogu procjenjuju se trenutačno stanje, osnovna pitanja koja treba riješiti i posljedice donošenja predmetnog zakona. U okviru te procjene analiziran je međunarodni pravni okvir za zaštitu starijih osoba kako bi se naglasila važnost prilagodbe društva potrebama starijih osoba, kako su istaknuli UN i EU. S obzirom na to, procjena se odnosila na odredbu Povelje EU-a kojom se priznaju i poštuju prava starijih osoba na dostojanstven život i neovisnost te na sudjelovanje u društvenom i kulturnom životu.
Prijedlog Zakona o nacionalnoj naknadi za starije	U zakonodavnom prijedlogu procjenjuju se trenutačno stanje, osnovna pitanja koja treba riješiti i posljedice donošenja predmetnog zakona. Procjena postojećih okolnosti pruža pregled izvora EU-a tijekom više desetljeća koji se odnose na potrebu za osiguravanjem osnovnog dohotka za starije osobe. Prijedlogom se naglašava da su Poveljom Zajednice o temeljnim socijalnim pravima radnika, koju je Hrvatski sabor prihvatio i potvrdio, predviđena osnovna

Naslov zakonodavne inicijative	Opis primjene Povelje
osobe, s Konačnim prijedlogom Zakona, PZ 947	socijalna prava koja su sada dio Povelje EU-a o temeljnim pravima. To znači da su ona obvezna za Hrvatsku nakon potvrđivanja Ugovora o EU-u i Ugovora o funkcioniranju EU-a.
Prijedlog izmjena i dopuna Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja, PZE 107, siječanj 2021. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja, Narodne novine 41/21, travanj 2021.	Zakonom se Direktiva ECN+ prenosi u hrvatsko nacionalno zakonodavstvo, tj. cilj mu je uskladiti nacionalno zakonodavstvo u području prava tržišnog natjecanja s pravnom stečevinom Europske unije. Među ostalim, njime se predlaže da se opća načela prava Europske unije i Povelja Europske unije o temeljnim pravima poštuju u postupcima povezanim s povredama Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja i članka 101. ili članka 102. UFEU-a. To je uključeno u članak 2. točku (b) Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja koji je donesen u travnju 2021.
Prijedlog Zakona o zaštiti potrošača, PZE 175, 2. rujna 2021.	Zakonom se Ugovor o Europskoj uniji (dalje u tekstu: UEU) i Direktiva (EU) 2019/2161 prenose u hrvatsko nacionalno zakonodavstvo, tj. nastoji se uskladiti nacionalno zakonodavstvo u području zaštite potrošača s pravnom stečevinom Europske unije. Prijedlogom Zakona o zaštiti potrošača nastoji se pridonijeti postizanju visoke razine zaštite potrošača mjerama usvojenima u skladu s člankom 114. UEU-a i člankom 38. Povelje.
Prijedlog Zakona o elektroničkim komunikacijama, s Konačnim prijedlogom Zakona, PZE 286, lipanj 2022.	Člankom 7. predloženog Zakona utvrđuje se nadležnost Hrvatske regulatorne agencije za mrežne djelatnosti kao nacionalnog regulatornog tijela za obavljanje regulatornih i drugih zadaća u skladu s ovim i drugim relevantnim aktima. U skladu s odredbama članka 3. Direktive (EU) 2018/1972 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. o Europskom zakoniku elektroničkih komunikacija, ovim se člankom utvrđuju osnovni ciljevi Agencije koja će poduzeti

Naslov zakonodavne inicijative	Opis primjene Povelje
	<p>sve potrebne mjere pri obavljanju regulatornih zadaća. Njime se utvrđuju i mjere za postizanje tih ciljeva.</p> <p>Povelja je primijenjena u članku 7. predloženog Zakona, prenoseći tako u zakonodavstvo Direktivu (EU) 2018/1972 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018., kojom se uspostavlja Europski zakonik elektroničkih komunikacija, točnije prenoseći članak 100. stavak 1. te Direktive. U prijedlogu Zakona navedeno je i da članak 100. stavak 2. Direktive nije prenesen jer „primjena Povelje i načela proporcionalnosti u ograničavanju prava ne bi trebala biti propisana posebnim zakonima jer je Povelja dio prava Republike Hrvatske i njezine su odredbe izravno primjenjive, a načelo proporcionalnosti u ograničavanju utvrđenih prava sastavni je dio uspostavljene prakse Ustavnog suda Republike Hrvatske”.</p>

III. POVELJA I SUDOVI

Sljedeće sudske odluke služe kao valjani primjeri djelotvornog uključivanja Povelje EU-a o temeljnim pravima u nacionalnu sudsku praksu u Hrvatskoj. Oni pokazuju da Povelja ima ključnu ulogu u zaštiti prava pojedinaca i načela sadržanih u pravu EU-a, osiguravajući dosljednost i poštovanje temeljnih vrijednosti u svim državama članicama. U svakom se slučaju na Povelju izričito upućuje za poštovanje načela ravnopravnosti, djelotvornosti u sudskim postupcima, zaštite podataka te pristupa pravnim lijekovima i poštenom suđenju. U tim se odlukama ističe ključna uloga Povelje u oblikovanju pravnih tumačenja, usmjeravanju nacionalnih sudova na usklađivanje nacionalnih zakona sa normama EU-a i jamčenju poštovanja i zaštite prava pojedinaca unutar šireg europskog pravnog okvira. Naposljetku, ti slučajevi pokazuju kako Povelja služi kao temeljna referentna točka za pravno obrazlaganje i donošenje odluka na nacionalnoj razini, čime se naglašava važnost načela EU-a u oblikovanju nacionalne sudske prakse.

POPIS PRIMJERA SUDSKIH ODLUKA U KOJIMA SE UPUĆUJE NA POVELJU

3. 1. USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE – U-I-60/1991 I DR.

U razdoblju od 1991. do 2016. sedmero podnositelja zahtjeva, kako fizičkih osoba tako i organizacija civilnog društva, podnijelo je zahtjeve za osporavanje ustavnosti zakonodavstva kojim se uređuje donošenje odluka o rođenju djeteta, a kojim se na zahtjev odobrava pobačaj tijekom prvih deset tjedana trudnoće, a nakon toga u slučaju indikacija. Podnositelji zahtjeva tvrdili su da Zakon o zdravstvenim mjerama za ostvarivanje prava na slobodno odlučivanje o rađanju djece nije ustavan s obzirom na to da članak 21. Ustava jamči pravo na život nad svim drugim ljudskim pravima. Ključno pravno pitanje bilo je li postojeće zakonodavstvo o pobačaju u skladu s Ustavom.

Sud je odlučio da je zakonodavstvo kojim se omogućuje pobačaj na zahtjev tijekom prvih deset tjedana trudnoće i nakon toga u slučajevima medicinskih, etičkih i eugeničkih indikacija u skladu s Ustavom. Njime se održava pravedna ravnoteža između prava na privatnost trudnice i javnog interesa za zaštitu nerođenog života, što je ustavna vrijednost. Ustavni sud naložio je zakonodavcu da sastavi obrazovne i preventivne mjere kako bi prekid trudnoće bio iznimka. Sud je Hrvatskom saboru naložio da u roku od dvije godine donese nove zakone u skladu sa suvremenim okolnostima i izazovima.

Ustavni sud u svojoj je odluci naveo sljedeće:

„Članak 1. Povelje Europske unije o temeljnim pravima (Službeni list Europske unije, C 83/389, 30. 3. 2010.) glasi: ‘Ljudsko dostojanstvo nepovredivo je, mora se poštovati i štiti.’ U Europskoj uniji ljudsko dostojanstvo prva je nedjeljiva i univerzalna vrijednost.

U ovom slučaju Sud se pozvao na svoju sudsku praksu kako bi potvrdio da je pravo na ljudsko dostojanstvo apsolutno zaštićeno, neotuđivo i neusporedivo. U tu je svrhu Sud uputio na članak 1. Povelje.”

3. 2. USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE – U-III-1095/2014 iz 2017.

Dana 10. svibnja 2003. tužitelj, koji je tada imao dvanaest godina, obavljao je sa svojim ocem kupovinu u prodavaonici Getro u Rijeci. Nakon kupnje oglasio se alarm sustava za zaštitu od krađe dok je tužitelj prolazio kroz vrata. Zaštitar je počeo provjeravati tužitelja na način koji je izazvao strah i sram pred velikom skupinom ljudi. Zaštitar je od njega zatražio da isprazni džepove. Na zahtjev oca tužitelja pomoćni radnici odlučili su nazvati policiju. Iako je policija zaključila da nije došlo do krađe, zaštitar je ipak provjerio i obuću tužitelja.

Prvostupanjski sud je u skladu sa Zakonom o obveznim odnosima tužitelju dodijelio naknadu neimovinske štete zbog povrede prava na ljudsko dostojanstvo i ugled te povrede njegove osobnosti. Županijski sud potvrdio je prvu povredu prava, ali je odlučio odbiti drugu povredu prava, pri čemu je obrazložio da dvanaestogodišnje dijete ne može razviti osjećaj osobnosti. Vrhovni sud Republike Hrvatske poništio je odluku Županijskog suda.

U postupku je Ustavni sud razmatrao pitanje je li Županijski sud, drugostupanjski sud, povrijedio tužiteljevo ustavno pravo pozivanjem na dio nalaza i mišljenja vještaka prema kojem se tužitelj, kao osoba predadolescentske dobi, ne može percipirati izvan obiteljskog konteksta i stoga nije imao razvijenu osobnost. Na temelju tih nalaza Županijski sud odbio je dio zahtjeva za naknadu neimovinske štete prouzročene povredom dostojanstva, ugleda i časti.

Prema očitovanjima Ustavnog suda, drugostupanjski sud donio je proizvoljni zaključak da tužitelj, dvanaestogodišnje dijete, koje nije imalo dojam o svojem osobnom ugledu i dostojanstvu, nema pravo na naknadu štete po toj osnovi.

Ustavni sud utvrdio je da drugostupanjski sud nije poštovao tužiteljevo pravo na pošteno suđenje zajamčeno člankom 29. Ustava u vezi s ostvarivanjem prava na poštovanje i pravnu zaštitu privatnog i obiteljskog života, dostojanstva i ugleda svake osobe zajamčenog člankom 35. Ustava.

Stoga je Ustavni sud poništio odluke sudova nižeg stupnja i vratio predmet Županijskom sudu na ponovno suđenje.

Pri odlučivanju o zaštiti ustavnih prava tužitelja Ustavni sud uputio je na članak 1. Povelje kako bi dodatno potkrijepio svoje mišljenje kako bi osigurao potpunu zaštitu ustavnih prava osobe na dostojanstvo i ugled.

Nurettin Oral, državljanin Republike Turske s boravištem u Švicarskoj Konfederaciji, lišen je slobode tijekom prelaska hrvatske granice sa Srbijom jer je pronađen u sigurnosnoj bazi podataka zbog toga što su turske vlasti za njega izdale uhidbeni nalog.

Prvostupanjski sud utvrdio je da su svi pravni preduvjeti za izručenje podnositelja Republici Turskoj ispunjeni zbog kaznenog progona za kazneno djelo povrede nacionalnog jedinstva i teritorijalne cjelovitosti. Vrhovni je sud odbio podnositeljevu žalbu i odobrio izručenje. On je tada podnio žalbu Ustavnom sudu u vezi s odlukama sudova nižeg stupnja kako bi utvrdio jesu li ispunjeni uvjeti za izručenje Republici Turskoj na temelju Zakona o međunarodnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima. Podnositelj u ustavnim tužbama osporava odluku Županijskog suda u Vukovaru i Vrhovnog suda Republike Hrvatske kojom je utvrđeno da su ispunjeni uvjeti za izručenje te je Ustavni sud prihvatio žalbu podnositelja zahtjeva, ukinuo navedene odluke i vratio predmet Županijskom sudu na ponovno suđenje. U glavnoj tužbi podnositelja navodi se da nadležna tijela (Županijski sud u Vukovaru i Vrhovni sud) prilikom donošenja spornih odluka nisu uzela u obzir status izbjeglice podnositelja zahtjeva.

Ustavni sud ukinuo je odluke sudova nižeg stupnja o izručenju i vratio predmet Županijskom sudu jer je utvrdio da je njihovo obrazloženje u suprotnosti s odredbom Ustava Republike Hrvatske koja se odnosi na pravo na pošteno suđenje (članak 29.), izručenje državljana trećih zemalja (članak 33. stavak 2.) i primjenu prava EU-a (članak 141.c).

Uzimajući u obzir važnost načela uzajamnog povjerenja među državama sudionicama dublinskog sustava i činjenicu da su švicarska nadležna tijela priznala podnositelju zahtjeva status izbjeglice u skladu s postavkama i načelima dublinskog sustava, uključujući pretpostavku da švicarske vlasti poštuju temeljna prava podnositelja zahtjeva, Ustavni sud presudio je da bi odluka nacionalnih tijela prema kojoj bi podnositelj zahtjeva bio izručen unatoč takvoj pozitivnoj ocjeni predstavljala povredu članka 33. stavka 2. Ustava Republike Hrvatske kojim se uređuje izručenje stranaca. Također je utvrdio da bi to predstavljalo kršenje načela zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja koje je Republika Hrvatska obvezna poštovati ne samo kao država članica Europske unije, nego i zbog same činjenice da je stranka Ženevske konvencije i njezina Protokola iz 1967.

Ustavni sud naglasio je da je Sud Europske unije naglasio važnost uzajamnog povjerenja među državama članicama koje sudjeluju u dublinskom sustavu, tj. zajedničkom europskom sustavu azila. U glavnoj odluci u tom području, u predmetu C-411/10 N. S. protiv ministra unutarnjih poslova i C-493/10 M. E., A. S. M., M. T., K. P., E. H. protiv povjerenika za zahtjeve za izbjeglice i ministra pravosuđa, ravnopravnosti i pravnih reformi (od 12. prosinca 2011.), Sud Europske unije utvrdio je da „treba pretpostaviti da postupanje s tražiteljima azila u svim državama članicama udovoljava zahtjevima Povelje, Ženevske konvencije i Europskog suda.”

3. 4. USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE – U-I-2911/2017 u 2019. godini

Podnositelj zahtjeva, Visoki upravni sud Republike Hrvatske, podnio je 27. lipnja 2017. zahtjev Ustavnom sudu Republike Hrvatske za preispitivanje usklađenosti s Ustavom članka 434. i članka 435. Zakona o javnoj nabavi (NN 120/16), koji se odnose na sudsku zaštitu / mehanizme za žalbu na odluku Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave kao i na odgovornost za naknadu štete.

Podnositelj je tvrdio da je propisivanjem nadležnosti Visokog upravnog suda Republike Hrvatske zakonodavac „preskočio” prvostupanjske upravne sudove koji su nadležni za odlučivanje o zakonitosti upravnih akata, uključujući odluku Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave.

Sud je procijenio jesu li odredbama Zakona o javnoj nabavi doista povrijeđena ustavna jamstva prava na žalbu te neovisnost i nepristranost pravosuđa propisivanjem nadležnosti Visokog upravnog suda umjesto sudova nižeg stupnja za odlučivanje o zakonitosti upravnog akta, odnosno odluka Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave.

Ustavni sud odbio je zahtjev za preispitivanje i napomenuo da zahtjevi nisu detaljnije potkrijepljeni ustavnim pravom, nego su izraženi kao stajališta.

Zahtjev je odbijen na temelju detaljnog obrazloženja s odredbama nacionalnog prava s obzirom na ustavne odredbe i odredbe Povelje.

3. 5. USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE – U-I-503/2018 iz 2020.

Predlagatelj je podnio prijedlog za ocjenu ustavnosti članka 54. stavka 1. Zakona o međunarodnoj i privremenoj zaštiti. Predlagatelj navodi da je sporni članak u suprotnosti s člankom 22. stavkom 2. Ustava u kojem se navodi da „nitko ne smije biti lišen slobode niti mu se sloboda smije ograničiti, osim u mjeri u kojoj je to predviđeno zakonom i kako je odlučio sud”. Isto tako, predlagatelj smatra da o ograničavanju slobode kretanja osobe koja nije hrvatski državljanin, uključujući smještaj podnositelja zahtjeva za međunarodnu zaštitu, ne bi trebalo odlučivati izvršno tijelo, odnosno Ministarstvo unutarnjih poslova, nego samo sud. Ustavni sud smatra da su relevantne pravne norme koje se primjenjuju u ovom predmetu članak 22. Ustava, članak 5. EKLJP-a i članci 6. i 52. Povelje.

Ustavni sud zaključuje da države članice EU-a mogu samostalno odlučivati o ulasku, boravku i protjerivanju podnositelja zahtjeva za međunarodnu zaštitu. Međutim, pri odlučivanju o primjeni mjera kojima se može ograničiti kretanje podnositelja zahtjeva za međunarodnu zaštitu i stranih državljana u transferu moraju se poštovati ne samo odredbe Ustava već i drugi dokumenti EU-a kojima se propisuje da odluke o ograničenju kretanja mogu donositi upravna ili sudska tijela. Sud je naglasio da, kako bi se zaštitilo pravo na slobodu zajamčeno Ustavom, EKLJP-om i Poveljom, do ograničavanja slobode može doći samo na temelju opsežno navedenih osnova propisanih zakonom.

Ustavni sud uputio je na sudsku praksu Suda EU-a. Naglasio je da je sudskom praksom već utvrđeno da je ograničenje temeljnog prava na slobodu uvjetovano poštovanjem niza preduvjeta čiji je cilj upravo ograničiti primjenu takve mjere (presuda Suda od 15. veljače 2016., J. N. protiv Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie, C-601/15 PPU, EU:C:2016:84, str. 57.).

Ustavni sud izravno se pozvao na odredbe Povelje u ovom predmetu kao temelj za svoju argumentaciju. Ustavni sud naglasio je da bi njezine odredbe trebalo tumačiti i primjenjivati u svjetlu prethodno navedenih uredbi EU-a i postojeće sudske prakse Suda Europske unije.

3.6. USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE – U-III/3917/2021

Ustavni sud prihvatio je obrazloženje sporne prvostupanjske odluke donesene u skladu s Deklaracijom o međudržavnim odnosima između Republike Hrvatske i Slovenije, u kojoj je zauzeto stajalište da bi se granična linija na moru u Piranskom zaljevu trebala utvrditi prema kriteriju jednake udaljenosti (jednake udaljenosti od obale) u sredini zaljeva, a dok ta linija na moru nije uspostavljena, države su obvezne suzdržati se od bilo kakvog oblika izvršavanja vlasti preko središnje linije na moru u zaljevu. Stoga je podnositelj zahtjeva, kao profesionalni ribar, morao i mogao znati za različita stajališta susjednih država u pogledu državne granice u Savudrijskoj vali i da bi se prelaskom središnje linije u tom području izložio počinjenju kaznenog djela. Na temelju takvog rasuđivanja Ustavni sud utvrdio je da pritužbe podnositelja zahtjeva o povredi načela zakonitosti nisu utemeljene.

Međutim, dvoje ustavnih sudaca dalo je suprotno mišljenje te je izrazilo zabrinutost zbog odluke Ustavnog suda kojom se ne uzimaju u obzir „europski aspekti” ovog predmeta. Iako odredbe Povelje nisu bile odlučujući čimbenik u ovom predmetu, u argumentaciji iznesenoj u suprotnom mišljenju naglašena je važnost uzimanja u obzir aspekata pravnih pitanja EU-a pred nacionalnim sudovima, uključujući prava zajamčena Poveljom EU-a. Suci su naglasili važnost procjene predmetnog pitanja s obzirom na obveze prema EU-u koje su države članice preuzele pri pristupanju te su izrazili zabrinutost zbog onoga što smatraju trendom ugrožavanja ustavnog položaja prava EU-a u Republici Hrvatskoj.

3.7. USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE – U-I-1039/2021, U-I-1620/2021

Ustavni sud odbio je zahtjeve podnositelja za ocjenu ustavnosti članka 44.a Zakona o sudovima, kojim se propisuje postupak izbora predsjednika Vrhovnog suda. Podnositelji su tvrdili da je članak 44.a Zakona o sudovima neustavan jer se njime propisuje postupak različit od onog utvrđenog u članku 119. stavku 2. Ustava. Konkretno, člankom 119. stavkom 2. Ustava propisano je da „predsjednika Vrhovnog suda Republike Hrvatske imenuje i razrješava Hrvatski sabor na prijedlog predsjednika Republike Hrvatske, nakon preliminarnog mišljenja Opće skupštine Vrhovnog suda Republike Hrvatske i nadležnog odbora Hrvatskog sabora”. S druge strane, člankom 44.a Zakona o sudovima propisano je da se postupak izbora predsjednika Vrhovnog suda pokreće putem javnog natječaja za kandidate koji objavljuje Državno sudbeno vijeće. Nakon što zaprimi prijave kandidata, Državno sudbeno vijeće podnosi ih Uredu

predsjednika Republike Hrvatske, koji će zatražiti mišljenje o kandidatima od Opće skupštine Vrhovnog suda Republike Hrvatske i nadležnog odbora Hrvatskog sabora.

Ustavni sud zaključio je da je predsjednik Republike Hrvatske ovlašten imenovati samo kandidata koji je odgovorio na javni poziv Državnog sudbenog vijeća, no nije obavezan mišljenjem Opće skupštine Vrhovnog suda i Odbora za pravosuđe Hrvatskog sabora prilikom podnošenja prijedloga Hrvatskom saboru. Ustavni sud naglasio je da Zakon o sudovima ne ograničava predsjednika Republike Hrvatske koji prema Ustavu predlaže kandidata kojeg bira Hrvatski sabor.

Ustavni sud smatrao je Povelju primjenjivom na temelju sudske prakse Suda EU-a, a posebno putem odluka koje je Sud EU-a donio u predmetima protiv Poljske povezanim sa zaštitom neovisnosti pravosuđa kao preduvjetom za vladavinu prava.

3. 8. USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE – U-III-5963/2020

Panamski državljani uhićeni su 2017. po dolasku u zračnu luku u Dubrovniku u Hrvatskoj na temelju međunarodne potrage radi uhićenja i izručenja koju je pokrenuo Interpol Panama zbog počinjenja kaznenog djela prijevare kako je propisano kaznenim zakonom Paname. Nakon dugotrajnog postupka odobrenja njegova izručenja Panami, nadležni sud odlučio je protiv njegova izručenja jer nisu ispunjene pravni preduvjeti za izručenje.

Podnositelj zahtjeva istodobno je u listopadu 2018. podnio zahtjev za međunarodnu zaštitu Prihvatištu za tražitelje azila u Zagrebu. Ministarstvo unutarnjih poslova odbilo je međunarodnu zaštitu, a podnositelj zahtjeva podnio je žalbu sudovima svih stupnjeva koji su potvrdili odluku Ministarstva. Podnositelj zahtjeva je pred Ministarstvom i upravnim sudovima tvrdio da će ga se kazneno goniti u zemlji podrijetla zbog pripadnosti određenoj društvenoj skupini i rasi, da postoji ozbiljna opasnost po njegov život, odnosno da će ga se nakon povratka u zemlju podrijetla kazneno goniti u politički motiviranom postupku koji ne bi bio u skladu sa standardima poštenog suđenja te bi stoga bio smješten u zatvor u kojem bi bio zlostavljan i u kojem bi bio ugrožen njegov život. Naposljetku, podnositelj zahtjeva podnio je ustavnu tužbu koju je odbio Ustavni sud Republike Hrvatske koji je utvrdio da su institucije nižeg stupnja pravilno odlučile prilikom odlučivanja o odbijanju priznavanja međunarodne zaštite podnositelju zahtjeva.

Ustavni sud ocijenio je razloge za donošenje odluke protiv odobravanja međunarodne zaštite podnositelju zahtjeva.

Ustavni sud Republike Hrvatske odbio je ustavnu tužbu i utvrdio da su institucije nižeg stupnja pravilno odlučile prilikom odlučivanja o odbijanju priznavanja međunarodne zaštite podnositelju zahtjeva. Ustavni sud smatrao je da se Povelja primjenjuje navođenjem odredaba relevantnih za ocjenu prava podnositelja zahtjeva na azil i zaštitu od nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja.

U središtu je ove sudske odluke ispitivanje ustavnosti određenih odredbi Zakona o strancima Republike Hrvatske. Konkretno, Sud je bio zadužen za ocjenu usklađenosti članka 135. stavaka 1. i 2. ovoga Zakona, koji se odnosi na smještaj i produljenje smještaja državljana trećih zemalja u Prihvatni centar za strance. Ključno pitanje bilo je utvrditi jesu li te odredbe u skladu s Ustavom Republike Hrvatske, posebno u pogledu zaštite osobnih sloboda i prava. Ovaj predmet zadire u delikatnu ravnotežu između zaštite nacionalnih interesa i poštovanja prava pojedinaca, kako je utvrđeno pravom EU-a, Ustavom Republike Hrvatske i Poveljom EU-a o temeljnim pravima.

Pravno pitanje koje je sud postavio u ovoj odluci odnosilo se na usklađenost odredbi hrvatskog Zakona o strancima, konkretno članka 135. stavaka 1. i 2., koje se odnose na zadržavanje i ograničavanje kretanja državljana trećih zemalja na Prihvatni centar za strance, s temeljnim pravima i načelima navedenima u Povelji Europske unije o temeljnim pravima. Ta se istraga uglavnom odnosila na pravo na slobodu i sigurnost (članak 6.), pravo na djelotvoran pravni lijek i pošteno suđenje (članak 47.) te područje primjene i tumačenje tih prava (članak 52.) u okviru Povelje EU-a o temeljnim pravima. Sud je u biti nastojao utvrditi poštuju li se u okviru hrvatskih pravnih odredaba koje su se preispitivale mjerila utvrđena u Povelji EU-a o temeljnim pravima, osobito u kontekstu postupanja prema državljanima trećih zemalja u pogledu njihove slobode, pristupa pravnim lijekovima i prava na pošteno suđenje.

Sudskom odlukom potvrđena je zakonitost konkretnih odredbi hrvatskog prava (ZoS:130/11-53/20) koje se odnose na zadržavanje i ograničavanje kretanja državljana trećih zemalja. Sud je stavio znatan naglasak na potrebu za usklađivanjem nacionalnog prava s normama i direktivama EU-a, osiguravajući pritom da prava pojedinaca, a posebno njihova sloboda, dobiju odgovarajuću zaštitu. Sud je zaključio da spornim odredbama nije povrijeđen članak 22. stavak 2. Ustava Republike Hrvatske.

Povelja EU-a o temeljnim pravima imala je ulogu u toj sudskoj odluci jer je služila kao referentna točka za ocjenu zakonitosti mjera kojima se ograničava sloboda državljana trećih zemalja. U odluci se dosljedno naglašava potreba za usklađivanjem nacionalnog prava s normama EU-a, a Povelja EU-a bila je temeljna sastavnica tih normi. Povelja je poslužila kao orijentacijski okvir za tumačenje i ocjenu ustavnosti relevantnih pravnih odredaba, osiguravajući poštovanje i zaštitu prava pojedinaca u širem europskom pravnom kontekstu. U sudskoj odluci upućuje se na članke 6., 47. i 52. Povelje EU-a o temeljnim pravima kako bi se naglasila temeljna načela kojih se valja pridržavati pri ograničavanju pojedinačnih sloboda, osobito u kontekstu državljana trećih zemalja. Ta su upućivanja navedena u sudskoj odluci kako bi se pružio pravni okvir za procjenu predmeta.

3. 10. VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE – II-8 KR 3/17-4 –

S. C. je 21. listopada 2008. zajedno s osobama O. J., I. K., D. A. i H. A. u Veleposlanstvu Turske u Helsinkiju bacio Molotovljev koktel kućne izrade koji je prouzročio požar i materijalnu štetu. Finski sud pravomoćno je osudio optuženika za sabotažu 2009. godine. S. C., osoba s finskim državljanstvom, uhićena je u Hrvatskoj na temelju turskog međunarodnog uhićenog naloga jer su turske vlasti pokrenule kazneni postupak za taj događaj, ali po drugačijim pravnim osnovama. U skladu s načelom *non bis in idem*, Vrhovni sud potvrdio je odluku Županijskog suda u Dubrovniku kojom se odbija izručenje osobe S. C. Turskoj, zaključivši da nisu ispunjeni pravni uvjeti za izručenje.

Nakon što je tuženik već pravomoćno osuđen u Finskoj, postavilo se pravno pitanje može li se finska pravomoćna presuda smatrati jednakom nacionalnoj presudi u skladu s hrvatskim zakonodavstvom, uzimajući u obzir činjenicu da su i Hrvatska i Finska članice Europske unije.

Uzimajući u obzir činjenicu da je Hrvatska postala punopravna članica Europske unije 1. srpnja 2013., Vrhovni sud smatrao je da je Županijski sud u Dubrovniku imao pravo uključiti sudove uspostavljene u drugim državama članicama EU-a u područje primjene naziva „nacionalni sud” u smislu članka 35. stavka 1. točke 5. Zakona o međunarodnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima. To je u skladu s pravom svih građana EU-a na jednaku zaštitu u svim državama članicama kako bi se osiguralo poštovanje načela nediskriminacije na temelju državljanstva te sloboda kretanja i boravka u Uniji. Sud je upotrijebio članak 45. Povelje kako bi proširio naziv „nacionalni sud” na sudove uspostavljene u drugim državama članicama EU-a za potrebe tumačenja članka 35. stavka 1. točke 5. Zakona o međunarodnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima. Sud je pravilno protumačio načelo nediskriminacije na temelju državljanstva EU-a iz članka 45. Povelje i načelo ponovnog suđenja iz članka 50. Povelje.

3.11. VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE – BR. I KŽ 464/2018-4 IZ 2018.

Vrhovni sud Republike Hrvatske ukinuo je odluku o izručenju osobe švedskog državljanstva F. Y. u Norvešku koju je donio Županijski sud u Dubrovniku. Umjesto razmatranja žalbe podnositelja, Vrhovni je sud vratio predmet prvostupanjskom sudu na ponovno razmatranje jer obrazloženje predmetne odluke nije sadržavalo potrebne razloge u pogledu odlučujućih činjenica glede statusa izručenja osobe F. Y. kao građanina Europske unije i postupka izručenja Kraljevini Norveškoj kao zemlji izvan EU-a.

Budući da potpisani Sporazum o izručenju između EU-a i Republike Islanda i Kraljevine Norveške još nije stupio na snagu, zasad se Kraljevina Norveška smatra trećom zemljom kad je riječ o međunarodnoj pravnoj pomoći između Norveške i država članica EU-a. Osim toga, Hrvatska je kao država članica EU-a obvezana pravnim izvorima EU-a, uključujući UEU, UFEU, Povelju EU-a i norme koje je utvrdio Sud Europske unije. U ovom slučaju nije uzeta u obzir činjenica da je osoba čije je izručenje odobrila Republika Hrvatska državljanin druge države članice EU-a. Na temelju sudske prakse Suda Europske unije sloboda kretanja ne može dovesti do različitog postupanja prema građanima EU-a s obzirom na državu članicu u kojoj su se našli.

Stoga bi u tom slučaju europski uhidbeni nalog imao prednost pred zahtjevom treće zemlje za izručenje, što znači da se informacije najprije razmjenjuju s Kraljevinom Švedskom jer je dotična osoba švedski državljanin. Tek nakon što se utvrdi da Švedska neće zatražiti izručenje svojeg državljanina, hrvatski prvostupanjski sud mogao bi razmotriti preduvjete za izručenje Norveškoj.

Vrhovni sud uputio je predmet prvostupanjskom sudu kako bi preispitao odluku jer je utvrdio da prilikom odlučivanja o izručenju nije uzeo u obzir činjenicu da je osoba državljanin EU-a. Vrhovni sud utvrdio je da se informacije moraju razmijeniti sa zemljom EU-a čiji je osoba državljanin kako bi se utvrdilo hoće li ta država zatražiti njezino izručenje prije donošenja odluke o izručenju državljanina EU-a trećoj zemlji.

Sud je primijenio Povelju kako bi upozorio da u okviru ocjene preduvjeta za izručenje trećoj zemlji sud koji odlučuje o izručenju mora uzeti u obzir usklađenost izručenja s odredbama Povelje EU-a o zaštiti u slučaju udaljavanja, protjerivanja ili izručenja, kao i s nacionalnim pravnim propisima o međunarodnoj pravosudnoj suradnji.

3.12. VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE – I KŽ 528/2019-16 IZ 2020.

Interpolov ured u Moskvi izdao je 20. svibnja 2015. međunarodnu tjeralicu za osobom I. N. radi njezina uhićenja zbog kaznenog postupka zbog primanja mita. I. N. je 30. lipnja 2019. uhićen u Hrvatskoj na granici između Slovenije i Hrvatske, gdje je pokušavao ući na teritorij Hrvatske kao putnik u autobusu s islandskom putnom ispravom za izbjeglice. Županijski sud u Zagrebu primio je obavijest Veleposlanstva Islanda kojom se potvrđuje da je I. N. od 19. lipnja 2019. državljanin Islanda i ima status stalnog boravišta u Islandu. U toj je obavijesti navedeno i da je želja islandske vlade da se osobi I. N. osigura siguran prolaz do Islanda što je prije moguće. Županijski sud u Zagrebu zaprimio je 6. kolovoza 2019. zahtjev Državnog odvjetništva Ruske Federacije za izručenje osobe I. N. toj trećoj državi, u skladu s odredbama Europske konvencije o izručenju zbog kaznenog postupka protiv njega zbog više kaznenih djela primanja mita. Županijski sud u Zagrebu utvrdio je 5. rujna 2019. da su ispunjeni pravni preduvjeti za izručenje osobe I. N. I. N. je protiv tog rješenja podnio žalbu Vrhovnom sudu Republike Hrvatske. Tvrdio je da postoji konkretna, ozbiljna i razumno predvidljiva opasnost da će, u slučaju izručenja Ruskoj Federaciji, biti podvrgnut mučenju te nečovječnom i ponižavajućem postupanju. Također je istaknuo da mu je status izbjeglice priznat u Islandu upravo zbog kaznenog postupka koji se protiv njega vodio u Rusiji.

Prvostupanjski sud presudio je da su ispunjeni pravni preduvjeti iz hrvatskog Zakona o međunarodnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima (NN 178/04) za izručenje stranca, državljanina Ruske Federacije i Islanda Ruskoj Federaciji nakon zahtjeva za izručenje u vezi s 14 kaznenih djela primanja mita prema ruskom kaznenom pravu. Vrhovni sud, kao drugostupanjski sud, istaknuo je da je prvostupanjski sud propustio detaljno analizirati činjenicu da je strancu odobren azil u Islandu i da je potom stekao islandsko državljanstvo.

Nakon što je osoba podnijela žalbu, Vrhovni sud poništio je prvostupanjsku odluku i vratio predmet prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje.

U ovom predmetu Vrhovni sud uputio je Sudu Europske unije zahtjev za preliminarnu odluku (Presuda Suda (veliko vijeće) od 2. travnja 2020.). Vrhovni sud doveo je u pitanje primjenjuje li se pravo EU-a jednako na građane EU-a i građane Islanda jer je Island dio schengenske pravne stečevine, sudjeluje u zajedničkom sustavu azila te je potpisnik Sporazuma s EFTA-om i o EGP-u.

Nakon donošenja preliminarne odluke Suda EU-a Vrhovni sud zatražio je od prvostupanjskog suda da preispita predmet i provjeri može li se izručenjem ugroziti prava iz članka 19. Povelje, kao i postojanje pravnih preduvjeta za izručenje u skladu s nacionalnim pravom.

3. 13. ŽUPANIJSKI SUD U ZAGREBU – GŽ OVR – 532/2021-2

Žalbeni sud presudio je da prvostupanjski sud, kada je odbio prijedlog za odgodu ovršnog postupka, nije uzeo u obzir načelo djelotvornosti (članak 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima te članak 4. Ugovora o Europskoj uniji). Ako bi se nekretnina prodala u ovršnom postupku i ako bi se u građanskom postupku odlučilo u korist dužnika, dužnik bi kasnije mogao dobiti zaštitu samo u obliku novčane naknade.

Ta bi vrsta naknade bila nepotpuna i nedostatna jer bi se u ovršnom postupku nekretnina, koja je po svojoj prirodi dužnikova kuća, prodala i nepovratno izgubila. Stoga ta vrsta zaštite, u smislu načela djelotvornosti, ne bi predstavljala odgovarajuću ili djelotvornu mjeru zaštite.

Ključno pravno pitanje koje je postavio sud bilo je je li prvostupanjski sud prilikom odbijanja zahtjeva za odgodu ovršnog postupka pravilno razmotrio i primijenio načelo djelotvornosti kako je propisano člankom 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima i člankom 4. Ugovora o Europskoj uniji, osobito u kontekstu moguće prodaje dužnikove nekretnine i naknadne mogućnosti dobivanja zaštite samo u obliku novčane naknade, koja bi mogla biti nepotpuna i nedostatna.

3.14. VISOKI UPRAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE – USŽ 3388/2021-2

Predmet se odnosio na spor povezan s pristupom osobnim podacima između tužiteljice, primateljice kredita i tuženika, banke. Tužiteljica je zatražila pristup određenim osobnim podacima sadržanima u kreditnoj dokumentaciji, tvrdeći da na to ima pravo na temelju propisa o zaštiti podataka.

Klijentica je podnijela pritužbu hrvatskoj Agenciji za zaštitu osobnih podataka, koja je banci naložila da dostavi tražene podatke. Banka je protiv te odluke podnijela žalbu Upravnom sudu, koji je potvrdio odluku Agencije. Banka je zatim podnijela žalbu Visokom upravnom sudu, koji je također potvrdio odluku Agencije.

Ključno pravno pitanje koje je postavio sud bilo je je li banka bila dužna klijentici omogućiti pristup njezinim osobnim podacima sadržanima u dokumentima o kreditu u skladu s Poveljom EU-a o temeljnim pravima i Općom uredbom o zaštiti podataka (GDPR). Sud je trebao utvrditi predstavlja li tražena kreditna dokumentacija osobne podatke i je li tužiteljica imala legitimno pravo na pristup tim podacima.

Sud je presudio da je banka klijentici na temelju Opće uredbe o zaštiti podataka i Povelje EU-a o temeljnim pravima dužna omogućiti pristup njezinim osobnim podacima sadržanima u dokumentaciji o kreditu. Sud je zaključio da tražena kreditna dokumentacija doista sadržava osobne podatke kako su definirani Općom uredbom o zaštiti podataka. Tuženik, odnosno banka, bio je obvezan omogućiti pristup tim podacima.

IV. BUDUĆA POTENCIJALNA ULOGA I DODANA VRIJEDNOST POVELJE U JAČANJU STANJA TEMELJNIH PRAVA NA NACIONALNOJ RAZINI

U nastojanju da se ojača zaštita temeljnih prava na nacionalnoj razini pravni stručnjaci imaju ključnu ulogu u iskorištavanju punog potencijala Povelje EU-a. I javni službenici imaju važnu ulogu.

NAZNAKE MOGUĆIH BUDUĆIH POBOLJŠANJA U ŠIROJ PRIMJENI POVELJE

- **Podizanje svijesti o Povelji:** unatoč povećanoj osviještenosti ima prostora za poboljšanje u obrazovanju javnosti, javnih službenika i pravnih stručnjaka o odredbama i važnosti Povelje. Provođenjem većeg broja radionica, osposobljavanja i kampanja za podizanje razine osviještenosti u javnosti može se poboljšati razumijevanje, a posebno primjena Povelje.
- **Proširenje primjene Povelje u upravnoj praksi:** potrebno je uložiti dodatni napor kako bi se osiguralo da se u okviru svih upravnih odluka i javne politike uzimaju u obzir prava iz Povelje. To može uključivati izradu smjernica ili primjera najbolje prakse za javna tijela i podizanje svijesti o već postojećima putem Državne škole za javnu upravu (npr. primjena Povelje Europske unije o temeljnim pravima u zakonodavstvu i oblikovanju javne politike na nacionalnoj razini – smjernice, koje su nedavno prevedene na hrvatski jezik).
- **Jačanje angažmana civilnog društva:** civilno društvo može imati ključnu ulogu u praćenju usklađenosti s Poveljom, pružanju stručnog znanja i zagovaranju temeljnih prava. Može se uspostaviti veći broj platformi za dijalog i suradnju. Osim toga, trebalo bi osigurati resurse za izgradnju kapaciteta organizacija civilnog društva s obzirom na Povelju.

- **Kontinuirano osposobljavanje:** programi osposobljavanja za javne službenike, suce i druge relevantne stručnjake trebali bi biti neprestani i prilagođeni razvoju pravnog i društvenog konteksta. Redovite novosti o promjenama povezanim s Poveljom na razini EU-a mogu pomoći osigurati da ti pojedinci ostanu informirani i sposobni učinkovito primjenjivati načela Povelje. Pozdravlja se činjenica da su i Pravosudna akademija i Državna škola za javnu upravu održale razne tečajeve o Povelji, što bi trebala biti stalna ponuda tih obrazovnih ustanova.
- **Jačanje uloge kontaktne točke za Povelju:** kontaktna točka za Povelju može imati ključnu ulogu u koordinaciji aktivnosti povezanih s Poveljom. Njezin mandat i odgovornosti trebali bi biti jasno definirani i prošireni kako bi se olakšala bolja suradnja među državnim institucijama, institucijama pučkog pravobranitelja i nevladinim organizacijama. Također bi trebala promicati razmjenu primjera najbolje prakse.